

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík
Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051
Netfang: nel@nel.is
Tilv.: 23110006

Ákvörðun nr. 47/2024

Þann 4. september 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 47/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá [REDACTED], dags. 28. nóvember 2023. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við framkomu starfsmanns lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu á heimili kvartanda þann 14. nóvember 2023. Fram kemur að framgangnan hafi á engan hátt verið eðlileg og ekki í samræmi við þær sorglegu aðstæður sem uppi voru á vettvangi.

Nefndin óskaði eftir upplýsingum hjá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu þann 28. nóvember 2023.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu svaraði beiðni nefndarinnar með bréfi dags. 28. febrúar 2024. Meðfylgjandi voru einnig skýrsla vegna málsins og verklagsreglur embættisins. Í skýrslu embættisins kemur fram:

„Þriðjudaginn 14. nóvember sl. var áhöfn lögreglubífreidar [REDACTED] send að beiðni Fjarskiptamiðstöðvar ríkislögreglustjóra að [REDACTED] vegna meðvitundarleysis [REDACTED] ára drengs. Þegar lögreglumenn komu á staðinn var þeim tjáð af sjúkraflutningamönnum að [REDACTED]. Var þá héraðslæknir og miðlæg rannsóknardeild kölluð út samkvæmt verklagi [REDACTED]

Í slíkum aðstæðum sem uppi voru í málinu er ekki venja að lögreglumenn hafi kveikt á búkmyndavélum. Vísast til verklagsreglu um notkun búkmyndavéla nr. [REDACTED] um upptökur í viðkvæmum aðstæðum. Er [REDACTED] var sótt á vinnustað sinn voru ekki upptökur í gangi í lögreglubífreid. LRH.

LRH harmar það að upplifun [REDACTED] hafi verið með þeim hætti sem hún upplifði. Hafa stjórnendur farið vel yfir kvörtun [REDACTED] með starfsmönnum. Rætt hefur verið við lögreglumenn sem voru á vettvangi sem kannast ekki við að framkoma annarra lögreglumanna þar hafi verið með þeim hætti er [REDACTED] upplifði. Umræddur lögreglumaður telur sig hafa farið eftir verklagsreglum í málinu og kannast ekki við að hafa sýnt af sér framkomu sem [REDACTED] lýsir.“

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaoðryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindi [REDACTED] er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lýtur að framkomu starfsmanns embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór yfir erindið og þau gögn sem bárust. Í verklagsreglum lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu um notkun búkmyndavéla er fjallað um upptökur í

viðkvæmum aðstæðum. Þar kemur fram að ef upptaka fer fram á heimili fólks vegna meintra brota, skuli gæta að sjónarmiðum um friðhelgi einkalífs, en þó þannig að atvik máls og helstu atriði er varða sönnun komi fram. Nefndin bendir á að lögreglan er í flestum tilvikum að fást við einkalíf fólks þegar hún hefur afskipti af borgurum. Því er það mat nefndarinnar að lögreglumenn skuli ávallt hafa kveikt á búkmyndavélum í slíkum aðstæðum nema í þeim tilvikum þegar framkvæmd er líkamsleit þar sem viðkomandi þarf að afklæðast. Aðeins þannig ná búkmyndavélar tilgangi sínum sem meðal annars er að tryggja sönnun atvika og vernda þannig borgana og lögreglumenn. Á það er minnt að strangar reglur gilda um geymslu og aðgang að myndefni úr búkmyndavélum. Sama gildir um upptökur í lögreglubifreiðum.

Í máli þessu er kvartað undan framkomu lögreglumanna á vettvangi við [REDACTED]. Nefndin hefur ekkert í höndunum til að sannreyna framkomu lögreglumanna á vettvangi og getur því ekki tekið afstöðu til þess hvort framkoma þeirra hafi samræmst góðum starfsháttum. Nefndin telur því afar óheppilegt að lögreglumenn hafi haft slökkt á öllum myndavélum í umrætt sinn. Nefndin beinir þeim tilmælum til Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu að fylgja verklagsreglum og nota búkmyndavélar í samskiptum við borgarana.

Svo sem fram kemur hér að ofan og með hliðsjón af gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefndin að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega refsiverða eða ámælisverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur því ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Niðurstaða

Ekki er tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Nefndin beinir þeim tilmælum til Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu að bæta notkun búkmyndavéla í samræmi við verklagsreglur.

Reykjavík, 4. september 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir